

Ured.
Ptuj, S.
rotovžu,
Rokopisi se n.

PTUJSKI LIS

Politično gospodarski tednik.

Štev. 11

Ptuj, 13. marca 1921

III. letnik

! Našim naročnikom smo doposlali opomine za naročnino. Mnogi so se resnemu pozivu odzvali, mnogi ne.

Proti poslednjim bomo morali rabiti zadnje sredstvo — sodno pot. Krivi si bodo sami, kajti mi smo bilo zelo, zelo potrpežljivi.

Upravništvo.

Elektrifikacija dravske doline.

Dr. Ing. Král.

Pripravljalni odbor za dobavo elektrike s sedežem v Ptuj postavljal si je nalogo, prekrbeti dravsko dolino pod Mariborom do Varaždina, nadalje pa Medjimurje in Prekmurje z električno močjo od znane velike hidrocentrale na Dravi pri Fali.

Točasno je elektrarna na Fali zgrajena za izrabo normalne vode v Dravi in proizvaja z obstoječimi napravami povprečno 30.000 KS. Samo ob sebi je umljivo, da se tako velika centrala zamore uspešno uveljaviti kot važen gospodarski faktor edino-le, ako se najde primeren način za razdelitev razpoložljive energije med posamezne odjemalce. Srečna rešitev tega vprašanja je izredno važna tako za elektrarno Fala kot producenta, kakor tudi za prebivalstvo bližnjih krajev kot konsumente. Za pravo umevanje predmetnega vprašanja je predvsem treba, da si široke vrste prebivalstva napravijo pravo sliko o proizvodnji in uporabljanju električne sile.

Ne more biti namen le-teh vrstic, opisati

Tobak.

(Nadaljevanje.)

Danes pa, ker so se cene surovinam in delavne moči neizmerno podražile, je morala tudi naša monopolna uprava cene fabrikatom sorazmerno podražiti.

Pridelovanje tobaka bo v naši državi igralo važno gospodarsko vlogo.

Ko se vse uredi, bo državni monopol mogel izvažati znatne količine sirovega tobaka in pa tudi fabrikatov v druge države.

Tobačni pridelek iz Skopeljske in Štípske pokrajine se je v velikih množinah izvažal pred vojno v druge evropske in izvenevropske pokrajine (Severno Ameriko). Ni povoda dvomiti, da bo tudi posledaj mogoče in to ne samo od tam, ampak tudi iz Črne gore in Hercegovine. Ako bodo naše slovenske pokrajine producirale čez lastno potrebo, bo tudi te vrste tobak našel odjemalcev, slično kakor sirovine ogrskega izvora pred svetovno vojno.

Toliko za uvod.

V sledečih poglavjih hočemo podati nekoliko navodil, kako se tobak prideluje, obira, suši in oddaja odkupovalnim državnim komisijam.

To navodilo naj zadosti nujni potrebi,

celo napravo na Fali; nepoučenim naj služi v pojasnilo samo sledeče:

V koritu Drave pri Fala se je zgradil močan jez, s katerim se dvigne voda približno 14,5 m nad gladino vode pod nekdanjim naravnim slapom pri Fali. Ob jezju se je sezidalo veliko poslopje s 5 velikimi turbinami, čez katere se pelje voda, ki je večino leta na razpolago in to je približno 200 m³ v vsaki sekundi. Voda spravlja s svojo „živo silo“ — kakor poljudno označujemo kinetično energijo-turbine v tek in te zopet gonijo tako imenovane električne generatorje, to je stroje za proizvodnjo električne sile. Na ta način je mogoče proizvajati na Fali noč in dan neprenehoma ogromno silo uvođoma navedenih 30.000 konjskih sil. Kaj pomeni ta sila, si morda vsak lahko predstavi, ako se pripomni, da je treba za pogon mlatilnic, kakor se večinoma uporabljajo v naših krajih z motorjem na bencin ali s parno lokomobilo, 3½ do 4 konjskih sil, da težki tovorni avtomobil, kakor jih vidimo na naših cestah, potrebuje približno 30 konjskih sil. Lokomotiva, ki vleče tovorni vlak s 40—50 vagoni, proizvaja približno 400 600 KS itd.

Iz navedenega je razvidno, da predstavlja elektrarna na Fali veliko tvornico za proizvodnjo električne sile, ki se jo širom kraja lahko uporabi za vse mogoče gonilne namene, za razsvetlavo in za ogrevanje. V Fali producirana električna sila je v velikih količinah izdelovano blago, ki ga je sedaj treba v primerni obliki in na primerni način dovajati k posameznim konsumentom. Ampak ravno tako, kakor ne more veliki tovarnar s svojimi, v velikih množinah proizvajanimi izdelki trgovati z vsakim posameznim kupcem na drobno, temveč dobavlja svoje izdelke na

ki je nastala tako nenadoma z dovoljenjem gojenja tobaka v Sloveniji.

V katerih delih Slovenije se namerava gojenje tobaka?

Monopolna uprava dovoljuje za sedaj tobačne nasade v onih delih Slovenije, kjer se z uspehom goji vinska trta, in sicer: v Prekmurju, velikem delu Štajerske, Dolenjske in v Belokrajini.

Ali nam bo mogoče pridelovati s pridom tobak v teh pokrajinah?

Mislím, da moremo temu pritrditi z ozirom na podnebje in zemeljsko sestavino.

Podnebje, kjer uspeva vinska trta, je prikladno za pridelovanje aromatičnega tobaka.

Duvanska rastlina, ki se iz gorke lehe presadi, potrebuje za razvoj do dozoritve okroglo 3½ do 4 mesece, torej, ako sadike iz gorkih leh presadimo sredi maja, je vegetacija rastline dovršena najkasneje že sredi septembra. Ako pa sadimo konci maja tja do sredi junija, smemo računati, da bomo mogli tobak do cela obrati že pred prvimi mrazovi.

Tudi so pogoji glede sestavine zemlje ugodni. Zemlja v označenih delih Slovenije je bogata na hranilnih snoveh, ki jih je treba za uspevanje tobakove rastline. Vsebuje posebno mnogo apnenca, kateri je poleg kalija glavna sestavina tobakovih listov.

Tobaku ne ugaja pretrda zemlja (ilovnata) niti preveč peščena. Za dobri razvoj listov, ki so pravi proizvod za pridelavo to-

debelo svojim veletrgovcem kar po cele va gone, veletrgovci pa potem razdeljujejo blago manjšim trgovcem, od katerih šele kupuje posameznik, ravno tako more oddajati elektrarna na Fali svoj tok edino v velikih množinah skupno naenkrat ali za velike tvornice ali za cele pokrajine, v katerih se šele električna sila razdeli s primernimi napravami na posamezne odjemalce. Kakor služijo za prevažanje blaga po svetu ladje, železnice, avtomobili in vozovi, tako služijo za prenašanje električne sile posebni vodi, ki sestojijo iz kovinastih žic in ki tvorijo cela obsežna žična omrežja. Na ta omrežja priklopi vsak, ki hoče odjemati električni tok, svojo lastno žico od svoje žarnice, svojega motorja ali podobnega.

Je torej nemogoče, da bi ena posamezna vas nekje spodaj na Dravskem polju dobila neposredno električno silo od Fale; treba je, da se združi v tak namen cela širna pokrajina, za katero se izdelava skupno omrežje za dovajanje in razdeljevanje električnega toka.

S tem stojimo sedaj pred vprašanjem, koliko bode stala naprava, kako naj se pridobede potrebna denarna sredstva in konečno, koliko bode moral vsak posameznik plačati za uporabljeni tok. Pred vsem bodi omenjeno, da se električna sila prodaja po gotovih enotah povsem slično, kakor vsako drugo blago: moko prodajamo po meterskih stotih ali vagonih predeno blago po metrih, tekočine po litrih, hektolitrih itd. Ravno tako se prodaja elektrika po raznih enotah, izmed katerih je praktično najbolj razširjena enota kilowatt (označba KW), ki je nekoliko večja, nego konjska sila, po kateri se meri sila parnih strojev in raznih drugih motorjev na bencin, plin ali mineralno olje (1 konjska sila je 0,736 KW.) Pri prodaji električnega toka se

baka, je treba dosti redilnih snovi, kar vse ima zemlja v omenjenih pokrajinah. Korenine segajo v globočino do 20 cm, torej se mora zemlja do te globočine preorati. Da je treba primerno gnojiti in dobro obdelovati, je samoobsebi umevno, ako hočemo pri tobačni kulturi dosegati dobre uspehe. Jako dobro vpliva, ako se razsad, ko je v rasti, zaliva ob deževnem vremenu z gnojnico.

Pridelovanje. Gorke lehe (grede) za posev.

Pridelovanje tobaka se prične spomladi sredi marca s tem, da se napravi posev tobakovega semena v gorke lehe (grede).

Gorke lehe se napravijo najboljše na južnozahodni strani kakega poslopja, tako da imamo zavetje proti severu in dovolj solnca. Največ zavetja je, ako je proti severu stena kakega poslopja. Gorke lehe se dajo z majhnimi stroški napraviti.

Naš mali kmet bo moral kakor drugod večinoma sam vzgajati sadike, zato ne moremo od njega zahtevati, da bi v vsakem slučaju napravil gorke lehe s steklenimi pokrovi, kakor jih imajo vrtnarji.

Zadostuje, ako se na zavetni južnozapadni strani poslopja najde solnčen prostor. Ta se obda s 4 deskami, ki služijo kot nekak obod nameravane gorke lehe. V ta obod se naloži konjskega gnoja in isti dobro plohodi, da nastane prilično 30 cm debela gnojna plast. Na to plast se posuje majhno ped

računa, koliko časa se je taka enota uporabljala in govorimo potem o ceni ene kilowatt-ure ali enega kilowatta na leto. (Nadaljevanje sledi.)

Pred občinskimi volitvami v Sloveniji.

Novi občinski volilni red.

Dne 20. februarja je „Uradni list“ (št. 20) objavil volilni red za občinske volitve v Sloveniji, ki bistveno določa sledeče:

Kdo bo imel volilno pravico?*

Vsi moški, ki so do takrat, ko so se začeli sestavljati volilni imeniki, dovršili 21. leto, so bili v tem času državljani SHS in imajo vsaj že eno leto bivališče v občini ali ki kot javni nameščenci, nameščenci zasebnih železnic (izvzemši male lokalne železnice), v dušnem pastirstvu ali v službi cerkvenih oblastev nameščeni duhovniki vseh veroizpovedanj, notarji, odvetniki, civilni inženirji in civilni geometri, k praksi pripuščeni zdravniki in živinozdravniki vsaj od začetka prve razgrnitve volilnih imenikov redno bivajo v občini. Pravico voliti imajo pod enakimi pogoji tudi oni Slovani po plemenu in jeziku, ki so se pa tedaj, ko so se začeli sestavljati volilni imeniki, stalno naselili v občini. Za čas, kako dolgo biva volilec v občini, je merodajen dan, ko se volilni imeniki prvič razgrnejo.

Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja se ne smatra za ukinitve bivališča; bivanje radi vojaškega službovanja v občini se ne šteje v dobo bivanja. Častniki (aktivni in neaktivni) ter vojaki pod zastavo nimajo volilne pravice.

Kdo je izključen od volilne pravice?

Izključeni od volilne pravice so vsi, ki so bili izključeni od volilne pravice pri volitvah v konstituantu.

Kdo sme biti voljen?

Za občinske odbornike ali namestnike smejo izvoljeni biti vse moške osebe, ki imajo pravico voliti in ki so dopolnile 24. leto svoje dobe.

Koliko bo odbornikov in koliko namestnikov?

Občinski odbor bo sestojal v občinah z manj kakor 500 prebivalci iz 10 odbornikov in 10 namestnikov; z manj kakor 2000 prebivalci iz 16 odbornikov in 16 namestnikov; z manj kakor 5000 prebivalci iz 24 odbornikov in 24 namestnikov; z manj kakor 10.000 prebivalci iz 32 odbornikov in 32 na-

(15 cm) na debele presejane dobre zemlje. Leha je gotova. V to zemljo se na redko poseje tobakovo seme.

Ker se posev navadno takoj z vodo poskropi, je svetovati poprej posev s kako ploščato pripravo, desko ali lopato na rahlo poteptati, da pri škropljenju seme ne odplavi.

Da se posev zavaruje pred mrazovi, ki nastopajo v marcu in aprilu, je treba poskrbeti za zakrivanje tako napravljenih leh. Zato je pripravno vse, kar služi temu namenu n. pr. lesen ali slamnat pokrov. Te pokrove je podnevi, ako ne dežuje, odstraniti, da ima mlada rastlina dovolj solnca in zraka.

Najboljši pokrovi so iz stekla, kateri se tudi podnevi na eni strani dvigajo ali popolnoma odstranijo, kakršno je pač vreme. Ako pa takih pokrovov ni, bodo zadostovali tudi poprej opisani.

Da se temeljito ubrani posev pred živalskimi škodljivci, se napravljajo take lehe tudi od tal.

Če ima kmet vzgojiti majhno število sadik, bi mogel za posev porabiti n. pr. trugo, ki jo rabi za vožnjo peska.

Šest do osem dni po posevu vzklijejo sadike; z njimi vred tudi plevel. Ko je mogoče plevel od sadik razločevati in je plevel sadike prerasel, se leha dobro polije in plevel populi.

Ko je to delo opravljeno, se sadike zopet poškrope.

Nadaljevanje sledi.

mestnikov; z manj kakor 20.000 prebivalci iz 36 odbornikov in 36 namestnikov; z manj kakor 40.000 prebivalci iz 40 odbornikov in 40 namestnikov; s 40.000 ali več prebivalci iz 48 odbornikov in 48 namestnikov. — Merodajno je zadnje ljudsko štetje. — V razglasu razpisa volitev bo moralo biti na občinski deski tudi naznanjeno, koliko odbornikov in namestnikov bo treba voliti, kakor tudi to, do kdaj se morajo predložiti kandidatne liste.

Kandidatne liste.

Občinski odborniki in njih namestniki bodo voljeni po kandidatnih listah strank. V to svrhu se morajo kandidatne liste najpozneje v petih dneh po razpoložitvi pravo-močnih volilnih imenikov predložiti pristojnemu okrajnemu glavarstvu ali politični ekspozituri. Kandidatne liste se morajo vpisati na posebnem obrazcu, ki ga je lahko proti odškodnini dobiti pri županu, pri okr. glavarstvu ali pri ljubljanski vladi. Na kandidatnih listah mora biti vpisanih s polnim imenom, poklicem in bivališčem (tako kakor so zapisana imena v volilnem imeniku) toliko kandidatov, kolikor je treba izvoliti občinskih odbornikov in namestnikov. Z izvirno kandidatno listo se mora predložiti okr. glavarstvu še toliko prepisov kandidatnih list, na kolikor krajih se bo v občini volilo.

Kandidatne liste morajo biti sestavljene tako-le: Na čelu liste se zapiše ime občine, dan volitve in pa jasna in določna označba stranke, ki listo predlaga (n. p. naša JDS.) — Potem pod I. s tekočimi številkami 1, 2 itd. je treba vpisati imena in priimenke, poklic in prebivališče kandidatov, ki jih mora biti toliko, kolikor je treba izvoliti občinskih odbornikov. — Potem je pod II. ravnotako treba vpisati imena vseh namestnikov.

Izvirna kandidatna lista, ki je določena za pol. oblast, mora biti svojeručno in čitljivo podpisana od najmanj toliko volilnih upravičencev, kolikor je voliti v dotični občini odbornikov in namestnikov. Poleg izvirne kandidatne liste je treba vložiti še toliko kandidatnih list, kolikor je v občini volišč. Na te pa se ne podpišejo predlagatelji, ampak se pod imena kandidatov vpišejo še imena enega predstavnika in enega namestnika predstavnika te liste za volilni odbor.

Če kandidatne liste ne bi bile v redu, bo okr. glavarstvo predlagatelje liste v roku treh dni po vložitvi liste obvestilo o tem z navedbo vzrokov. Predlagatelji liste bodo morali tekom 3 dni kandidatno listo popraviti in znova vložiti, ker je sicer neveljavna.

Na vsaki kandidatni listi je izmed predlagateljev določiti eno osebo in nje namestnika, katera v imenu in po naročilu predlagateljev občujeta z županom kot pooblaščen zastopnika.

(Konec sledi.)

*) Opozarjamo na odstavek o „volilnih imenikih“ v prih. številki.

Gospodarstvo.

Vlada in viničarsko vprašanje.

Vsled živahnega gibanja, ki ste ga povzročili med viničarji Slov. goric kršč.-soc. Strokovna zveza in socialno-demokr. Kmetko-delavska zveza, je morala vlada pretresti tudi viničarsko vprašanje in izdelati osnutek za novo viničarsko postavo. V naslednjem prinašamo v informacijo našim čitateljem nekoliko točk iz vladnega načrta:

1—2. Stanovanje in uporaba hlevov za živino je prosto.

3. Plača se določi pogodbeno med gospodarjem in viničarjem. Če ni posebnih določb, ima viničar enako mezdo kakor vsi ostali delavci.

4. V viničarijah od enega do dveh orolov ima viničar pravico rediti si eno govedo, dve svinji in pet kur; ed dveh do treh orolov pa dve govedi, tri svinje in osem kur; nad tri orale tri goveda, štiri svinje, 12 kur. Gospodar mora skrbeti za potrebno pičo

(krmo in slamo) in steljo, tudi tedaj, če je živina viničarjeva last.

5. Vsaka viničarska družina ima razen vrta za pridelovanje zelenjave, ki ga mora dobiti pri vinogradu, pravico na deputatno zemljo v izmeri 1/2 one površine vinograda, ki ga družina obdeluje. Ako zemlje ni, dobavi vinogradni posestnik primerno množino pridelkov (računi se: na 200 arih 100 kg krušnega zrnja, na 5 arih 200 kg krompirja). Takozvana kopavina se računi le za polovico resnične površine.

6. Za gnojenje deputatne zemlje se prepusti viničarju gnoj, ki se pridelava pri vinogradih od Jurjevega do Miholovega od števila živine, ki jo ima pravico rediti.

8. Viničar ima pravico na nagrado v višini 3 odstotkov od pridelanega vina od one površine vinograda, ki ga je obdeloval v smislu točke 11. Ta nagrada se mu izplača takoj po trgatvi po dnevnih cenah. Če presega nagrada 100 l, se mu lahko prepusti vino v naravi.

9. Ako gospodar noče ali ne more dati deputata v naravi ali v relutu ali deputatne zemlje, ima viničar pravico na 8% od pridelanega vina.

11. Vse te pravice se računajo tako, da dela vsak delazmožni član viničarske družine najmanj 150 dni gospodarju. Za teh 150 dni ima pravico na nagrado in deputat od 1 oralu vinograda.

13. Te ugodnosti so pa najmanje, kar ima viničar pravico zahtevati od gospodarja, ako izpolnjuje svojo dolžnost.

Dopisi.

Slovenke! Kdor se hoče udeležiti ustanovne skupščine „Kola slovenskih sester“ 20. marca 1921 v Ljubljani, naj to javi do pondeljka g. I. Šeligo, da se mu priskrbi legitimacija za vožnjo po polovični ceni. Baje dobe še vsa šolska vodstva dopis višjega šolskega sveta, da dobi vsaka učiteljica, ki se hoče udeležiti ustanovne skupščine kola S. S. v Ljubljani dopust za 21. in 22. marca.

Za Jugoslovansko Matico je zbrala varnostna straža polic. odd. v Ptujju 90 K in 160 K. Na protestnem sestanku v Narodnem domu zoper protidržavna rovarjenja v Gradcu se je nabralo 151 K. Vesela družba Krapež-Princ-Stritar pri Bračiču je vrgla 121 K. Ma gostiji Zupančič—dr. Hoinig se je darovalo 440 K, učenke III. razreda dekliske šole Ptuj-okolica pa so zbrale 50 K. Vsem darovalcem prisrčna hvala — drugi pa posnemajte!

Občni zbor moške podružnice Ciril in Metodove družbe v Ptujju se vrši v petek dne 11. marca 1921 ob 20. uri v spodnjih prostorih Narodnega doma v Ptujju z običajnim dnevnim redom.

Mestna glasbena šola v Ptujju priredi v četrtek dne 17. marca 1921 v Dijaškem domu koncert. Začetek točno ob 20. (8. uri.) Vstop prost.

Občinski odbor Hajdin pri Ptujju je dne 20. februarja t. l. na predlog župana gosp. Graharja enoglasno imenoval vodja okrajnega glavarstva v Ptujju, g. dr. Otmarju Pirkmaierja radi različnih zaslug za občino Hajdin za častnega občana. Častitamo!

Samoumor. Pri Sv. Barbari v Halozah se je zastrupil v četrtek, dne 3. marca Martin Rakuš, fant v najlepši dobi svoje starosti 34 let. Povod njegove prerane in grozne smrti še popolnoma ni dognan, zakar se se bode natančno poizvedovalo. Najbolje obžaluje ta žalostni udarec njegova blaga mati, sestre in druge tovariši. Bodi mu zemljica lahka.

Ogenj. Dne 3. marca zjutraj je nastal v skednju gostilničarja Ignaca Krajnc pri Sv. Vidu ogenj. Zgorelo je omenjeno poslopje, uprava in večja množina slame. Škoda znaša okrog 40.000 K, zavarovalnina pa le 1000 K. Vzrok požara še ni dognan.

Ptujska gora. Živinski in konjski sejmi se bodo letos tukaj vršili 18. sušca, 29. sušca, 7. maja, 2. julija in 13. avgusta.

Božičnica mestne narodne šole v »Mladiki« v Ptujju. Izkaz darovateljev: Prispevali so v gotovini: g. pl. Grofica Herberstein 200 K, gospa Čučkova 100 K, g. Mila Schäffer 100 K. Po 80 K: gg. Ignac Sonnenschein, mojar Djelošević. Po 60 K: g. dr. Fermevčeva. Po 50 K: g. dr. Visenjakova. Po 40 K: gg. Lovro Petovar, Fani Ferenčak, Marta Kveder, Nedič, Djordjevič, Jos. Gorup, Sellinschegg, Hickl, Alojz Brenčič, Anton Brenčič. Po 30 K: gg. Ernst, Leopold Stern. Po 20 K: gg. Ribičeva, Sonnenschein, Stritar, Šipoš, Kogej, Vanek, Neimenovana, Pihler Blaž, Fleré Janvid, Anton Kolarič, Vauda, Karel Sima, O. Tancig, Ant. Razlag, Karel Jeglič, dr. Pirkmajerjeva, Roza Randl, prof. Kotnik, Josipina Jerin, Ivan Messner, dr. Senčarjeva, dr. Šalamunova, dr. Gosakova, Franica Matevžičeva, Mira Klemenčičeva, Omerzu, V. Šerona, Mišič, Lulič, Ema Milič, Mavro Tajhner, Merica Jurmanova, Pintarič, ing. Šegula, Verhonig, P. Ornig, Goriupp, Kraigher, Barle, Dostal, Placota, brata Vošnjak. Po 10 K: gg. Petauer, Neimenovan, Mlakar, Brezovnik, Kristanič, Orešnik, Muršec, Zorčič, J. Šegula, Pavla Tobias, Sorman, Marta Gomzijeja, M. Luknarjeva, Andrej Hernja, Marijana Vezjak, Snoj, Kreft. Po 8 K: g. Kamenšak. Po 6 K: gg. Kos, Rozman, Berta Grundner. Po 5 K: Volf Karl, Mozar Ada, Ivan Geršak, Ramšek, Murko, Breznik. Po 4 K: gg. Vaupotič, Tkalec, Leopold Kvaba. Po 3 K: gg. Ozvald, Fölkner, Kelc, Kosmina. Po 2 K: gg. Mlakar, Ozvald Julka, Sprah Marija, Tajhner Oton, Klavčič Silvan, Žalar Ivan, Fölkner Neža, Weingerl, Vauda Konrad, Cimerlajt, Senčar, Dular Mici, Golež Anica, Matulin, Šumenjak, Šmerda, Klavčič, Žaler, Sošič Angela, Košir Alma, Frida Grundner. Po 1 K: Kristanič, Kugej, Mikša, Neimenovan, Jančkovič R. Sošič Julka, Fijan, Valič, Marinič, Keber. — Dohodki, 2132 K. Stroški: Za pecivo, sadje in okras drevesa 769 K, 6 kg usnja za čevlje 900 K. Za popravilo 5 parov čevljev 205 K. 11 parov novih čevljev á 120 K 1820 K. Skupaj 3194 K. Primanjklaj 1062 K. V blagu so darovali: gg. Mina Tajhner 2 para nogavice, Ribič jabolka, orehe, dr. Visenjakova jabolka, dr. Fermevčeva 5 parov čevljev razno obleko, Brezovnik različno, Korže & Mahalka pecivo, Artenjak & Schosteritsch 5 kg moke, 1 kg sladkorja, 3 limone, 1 venec lig, Franc Potočnik podplate, Lozinšek pecivo, Kovačec krojno blago, Fürtner pecivo, Ribič krojno blago, Schramke 5 žepnih robcev, Senčar 1 kg sladkorja, 1 par čevljev, Paul Pirih 4 pare notranjih in zunanjih podplatov, tovarna za usnje na Bregu 7 parov notranjih in zunanjih podplatov. F. Lenart, obleko, Nedog, različno, Mahorič, krojno blago, Josipina Jerin, 1 par čevljev, dr. Jelka Šalamun, sadje, Štefana Jerše 5 kg jabolk, dr. Gosakova, raznoterosti, Alojz Brenčič, krojno blago. Vsi otroci so bili obdarovani s pecivom, slaščicami in sadjem, najubožnejši tudi z obleko. Razen tega je dobilo 11 otrok novih, 9 otrok popravljenih čevljev. Podpisano šolsko vodstvo se vsem darovalcem najiskrenejše zahvaljuje, ter v ljudo prosi soneščane in soneščanke pomagati mu pokriti primanjkljaj po 1062 K pri »Čevljarski zadrugi« v Ptujju. Vse mu učiteljstvu na šoli, ki je požrtvovalno nabiralo za mladino prispevke, se je morala v srce smiliti šolska mladina, ki je tupatam v cunje, v vreče zavitali nogami prihajala v šolo, a ostala morala ostajati bosa doma. Račun se je zakasnil, ker je šola šele pretekli teden preliela 7 parov novih čevljev. Voditelj: Iv. Klemenčič.

Politične vesti.

Občinske volitve v Beogradu. V nedeljo, 6. marca so se vršile nove volitve za občino. Za radikalno demokratsko stranko je glasovalo 5543, za komunistično 2076, za republikansko 372 in za socijalnodemokratsko 650 volilcev. Zmagali so torej združeni demokrati in radikali.

Avstrijsko in koroško vprašanje se sedaj ni rešeno. Antanti dela velike skrbi. Avstrija bi se rada združila z Nemčijo, cesar pa antanti ni prav. Ta bi rajši videla, ko bi se Avstrija razdelila med sosedne države. Toda Čehoslovaška in Jugoslavija nimata veselja, segati po tujerodnem prebivalstvu. Jugoslavija bi pač rada imela združene svoje ljudi, od Avstrije zlasti slovensko Koroško. Rešila bi s tem naše koroške rojake nemškega nasilnega divjanja.

Novi ameriški predsednik Harding je sedaj ob nastopu svojega mesta izdal spomenico na ameriški narod. Amerika si je ohranila svobodo in civilizacijo, ki sta nerazdružljivi. Za te hočejo tudi dalje delati, po tem presojsati razmere do drugih držav. Delati hočejo za sporazum med narodi, za mir, in pospeševati vse načrte, ki vodijo do tega.

Proti Nemcem. Nemčija noče izpolniti obveznosti, ki jih je sprejela s podpisom mirovne pogodbe. Letos bi morala plačati 12 milijard za obnovo opustošenih pokrajin, ali Nemčija ne ponuja niti četrtine. Zavezniki soglasno zahtevajo, da izpolni Nemčija te pogoje, češ opustošenja po Francoskem in v Belgiji, ki jih je napravila nemška vojska,

so taka in tolika, da jih mora Nemčija vsaj deloma poravnati. Ako bi se Nemčija še dalje upirala izvršitvi mirovnih obveznosti, ne bi preostajalo zaveznikom drugo, nego da jo s silo prisilijo k temu.

Razno.

Konec čudeža v Loretu. Požar je popolnoma uničil znano baziliko v Loretu, kjer se je nahajala tudi znana Marijina hišica, katero so po legendi angelji prenesli iz Nazareta najprej na Trsat, potem v Loreto. Zgorela je ta Marijina hišica, kakor tudi vsi dragoceni darovi, ki jih je nanosil pobožen svet od vseh strani. Samo vrednost teh darov, ki so popolnoma uničeni, se ceni nad 12 milijonov lir. Kako je nastal požar, se ni moglo ugotoviti. Škoda še ni precenjena. Prebivalstvo, ki je živelo od lahkovernih romarjev, je obupano. Najnovejša poročila pravijo, da so lopovi najprej cerkev oropali vseh dragocenosti, nato pa zbežali.

42 tisoč milijonov primanjkljaja izkazuje avstrijski proračun. Do konca leta pa bo ta številka gotovo še znatno narasla. Največ je temu krivo nizko stanje krone, dosti pa tudi slabo državno gospodarstvo.

Najsramotnejša lista vse Slovenije sta ljubljanski »Novi čas« in mariborski »Slovenski gospodar«. Takih laži, kakor v teh dveh listih, se ne najde po vsem svetu. In vse te laži vrše v imenu vere, v imenu Kristusa! Ali poznate še večje bogokletstvo?

20-dinarskih bankovcev je bilo glasom poročila Narodne banke pretekli mesec zamenjanih za 149 milijonov dinarjev, tako da je nezamenjanih samo za 1 milijon dinarjev. Izgleda torej, da bo zamenjava dovršena pred določenim rokom. Dozdaj se je našlo samo 5000 kosov falzifikatov.

Novo novčanice po 10 dinarjev je naročila Narodna banka SHS v Ameriki.

Bivši cesar Karl je zopet dobil hčerko.

Aretirani tat ponarejenih bankovcev. Neke mu dunajskemu židu je bil na vožnji od Gradca v Maribor blizu Lipnice ukraden kovček. Žid je prijavil tatvino orožnikom v Lipnici, ki so aretirali nekega Madžara. Pri preiskavi kovčka pa so orožniki izsledili dva dna v kovčku in vmes za 20.000 ponarejenih 20 dinarskih bankovcev. Žid jo je seveda hitro odkuril in le tat je ostal v rokah pravice.

Poroka rumunske princesinje Elizabete z grškim kraljevičem Jurjem se je vršila 28. februarja z velikimi slovesnostmi v Bukarešti.

V Varaždinu so pri ljudskem štetju našli 13.648 prebivalcev.

8.775.000 avtomobilov je našla zadnja statistika v svetovnem prometu Zedinjene države 7.559.000, Kanada 337.000, Angleška 255.000, Francija 202.000, Nemčija 75.000, Italija 35.000, Avstralija 27.000, New-Seeland 25.000, Švica 16.000, Španska 15.000, Belgija 12.000, Švedska 10.000, Norveška 5000, Grška 1100. V Ameriki odpade na vsako 14. osebo auto, v Argentini na 21. osebo, v Angliji na vsakih 180 oseb, v Franciji na 200, v Švici na 230, v Nemčiji na 870, v Kini na vsakih 160.000 oseb.

Vračanje vinske embalaže iz inozemstva. Na intervencijo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, da bi se dovolil carine prosti uvoz vinske embalaže onim vinotročcem, ki so se pred upostavitvijo carinske meje oziroma pozneje izvozili sode v inozemstvo, ne da bi bili deklarirali vinsko posodo za povratek, sporoča trgovsko ministristvo, da mora vsak posameznik predložiti carinarnici dokaze, da je blago svojedobno izvozil, nakar mu izda generalna direkcija dovoljenje za carine prosti uvoz. Tozadevne vloge se v Beogradu istodnevno rešijo in se stranke pozivljajo, da naj si pravočasno ta dovoljenja preskrbijo, da ne bodo primorane plačati nepotrebnih ležarin in stojnin.

Dragocena in draga miza. Iz zapuščine grofa Paftyja so v torek na Dunaju prodali tudi pisalno mizo Napoleona I. K dražbi se je zbralo veliko visoke in bogate gospode,

tudi dosti Francozov je prišlo. Izklicna cena je bila 3 milijone kron. Francozi so mizo dražili do 12 milijonov, ostala je nazadnje dunajskemu baronu Reizesu za 13 milijonov.

Zavarovalnice. Ministrstvo trgovine je izdalo naredbo: 1. da morajo biti police vseh vrst zavarovanj, zaključenih v naši državi, pisane v našem jeziku. 2. zavarovalna vsota mora biti izražena edino v naših kronah. 3. kot mesta izdanja mora biti označeno središče društva, ako je zavarovalni zavod domači, pri inozemskih pa sedež zastopstvo v naši državi.

Komunisti — boljševiki. Ruski boljševiki so napovedovali za spomlad nova gibanja. Tudi v drugih državah naj bi njihovi somišljeniki komunisti prevrgli vlade in začeli po ruskem načinu vladati. Tako so prišli boljševiški agitatorji tudi na Francosko. Francoski delavci pa so bili pametnejši. Zato so poslali svoje poslance na Rusko, naj tam na lastne oči vidijo, kako dobro se godi ljudstvu pod boljševiško vlado. Ko so pa videli na Ruskem boljševiške strahote in jih začeli obsojati, so jih boljševiki kratkomalo vrgli v ječo, hoteč jih pridržati, da ne bi francoskemu delavstvu povedali resnice o »svobodi« v boljševiški državi. Dvema poslancema pa se je vendarle posrečilo uiti in se srečno vrniti. Ta sta svojim rojakom povedala, kako nasilje je na Ruskem. Zato so francoski socialisti odločno proti komunistom. Tudi francoska vlada je začela odločen boj proti razdiralcem miru in uničevalcem ljudskega blagostanja.

Mariborska porota. Ptujski stavbeni mojster Viljem Deng je bil na porotni preiskavi meseca julija 1920 obsojen zaradi krive prisege na pet let težke ječe. Ker je pa takrat zapazil njegov zastopnik, da sedi med porotniki namesto nekega izžrebanega porotnika njegov sin, je vložil pritožbo in stol sedmorige je odredil novo porotno razpravo, ki je končala včeraj s tem, da je bil Deng obsojen na dve leti težke ječe. Njegov zastopnik je priglasil proti razsodbi ničnostno pritožbo.

Čudna poroka. Nedavno se je dogodil v Nemčiji redok slučaj poroke, s katerim se peča sodišče: Hčerka iz ugledne hiše, ki je študirala v Berlinu umetnostno zgodovino, se je seznanila z bivšim pomorskim inženjerjem in se poročila z njim, ne da bi o poroki obvestila svoje domače. Ko se je mladi zakonski par povrnil z ženitovanjskega potovanja v Berlin, je dopotoval k njima njen stric (stariši niso več živeli). Stric je opazil, da je mlada gospa vsa spremenjena in da izgleda, kakor bi bila uspavana. Peljal jo je k zdravniku, ki je ugotovil, da se nahaja v hipnotičnem stanju in da se je v hipnozi poročila. Ko se je rešila iz tega stanja, se ni hotela vrniti k svojemu soprogu. Hipnotizem izrabljajo tudi že vlomilci, tatovi in drugi slični »mojstri«; ni čuda, ako se tudi ljubezen poslužuje z njim.

Od mesarja do milijarderja. Na Dunaju je umrl petkratni milijarder Julij Brückner. L. 1914. je bil mesarski pomočnik, na to navađen vojak. Med vojno je stal radi malega verižništva pred divizijskim sodiščem. Bogateti je začel po prevratu. Pokupil je za malenkostne cene vojne ostanke: monturo, orožje, municijo, karkoli je pač mogel dobiti. Te predmete je dobavljal Poljski, Čehoslovaški in Jugoslaviji. Čez eno leto je imel za 1 milijardo premoženja, ob smrti pa za 5 milijard. Kdor zna, pa zna!

Umrli je pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji g. Ivan Kosi, nadučitelj v pokoju, oče znanega mladinskega pisatelja g. Antona Kosija. P. v miru!

V Ormožu je bilo pri ljudskem štetju vpisanih 926 Slovencev, 41 Srbohrvatov, 16 drugih Slovanov in 100 Nemcev.

Središče. Tu smo našli 1118 Slovencev, 21 Srbohrvatov, 3 Nemce.

Rogatec. Ljudsko štetje izkazuje 535 Slovencev, 44 Srbohrvatov, 124 Nemcev.

Rogaška Slatina. Pri nas se je vpisalo za Slovence 416 oseb, za Srbohrvate 15, za Nemce 38 oseb.

Književnost.

Zbirka vojaških zakonov. Priredil dr. Ig. Rutar. V Ljubljani 1921, 108 str. Založila Tiskovna zadruga. Broš. 36 K, po pošti K 1.60 več. Vojaški zakoni naše kraljevine so izšli v slovenskem prevodu. Njih zbirka obsega najvažnejše vojaške predpise, predvsem zakon o ustroju vojske, čigar vsebina so določila o vojaški službeni dolžnosti. Pri pripravah za rekrutovanje, za sestavo rekrutnih spiskov, za prošnje o vojaških oprostih in drugo bo ta zbirka neobhodno potreben pripomoček za vse urade, posebno pa za vsa županstva in župne urade. Poleg tega so sprejeti v zbirko zakoni o vojaški administraciji, o vojaških nabavah in dobavah, o ženitvi vojakov in določila o invalidskih pokojninah, ki veljajo v Sloveniji. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

VI. Čorović, Rasa in vera v srbski prošlosti. Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov VIII. zv. Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1921, Cena 16 K, po pošti 1.50 K več. Brošura prinaša nastopno predavanje beogr. vseučiliškega profesorja Čorovića. V njem je ostro očitna glavni, nam dostikrat nerazumljivi problem srbske duševnosti ter jedro narodnega in državnega mišljenja srbskega plemena. Spis, ki je zgrajen na zgodovinskih podatkih, je izredno zanimiv, živahen in podučen. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 5.

Naročba.

! Komur smo dozdaj pošiljali list, pa si ga ne misli naročiti, prosimo, naj nam ga vrne, ker ga sicer smatramo za naročnika. !

Čitajte in razširjajte **„Ptujski list.“**

Razglas.

Želim vzeti v najem, oziroma tudi na račun dobro idočo **gostilno**

v mestu ali bližini mesta. Mož, star 31 let, je strokovnjak s strokovno šolsko izobrazbo v kmetijstvu, sadjereji, vinoreji, hmeljarstvu in vrtnarstvu z večletnimi praktičnimi spričevali. Žena, 21 let stara, solidna, dobro vajena gostilniške obrti ter tudi v gospodinjstvu dobro izurjena. Cenj. dopise je poslati na naslov:

Krumpak Ludovik, Zavrč pri Ptuj.

Trgovski učenec

s primerno izobrazbo, poštenih staršev se takoj sprejme pri **Kraigher Avgustu**, trgovina s steklom in porcelanom, Ptuj, Slovenski trg št. 1

Na drobno.

Na debelo.

Otvoritev nove trgovine v Ptuj!

Naznanjam p. n. občinstvu in trgovcem v mestu in okolici, da sem

v **Ptjuju, Slovenski trg I** otvoril novo, vsevrstno založeno

trgovino s steklom, porcelanom in sorodnim blagom

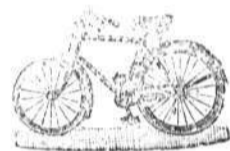
Zagotavljam zmerne cene in solidno postrežbo!

Avgust Kraigher.

Edina slovenska tvrdka te vrste v Ptuj.

Ledenik (Eiskasten)

dobro ohranjen in skoro nov šivalni stroj (Orig. Singer) se po ceni proda pri g. **Josipu Zorko**, trgovec na Bregu pri Ptuj.

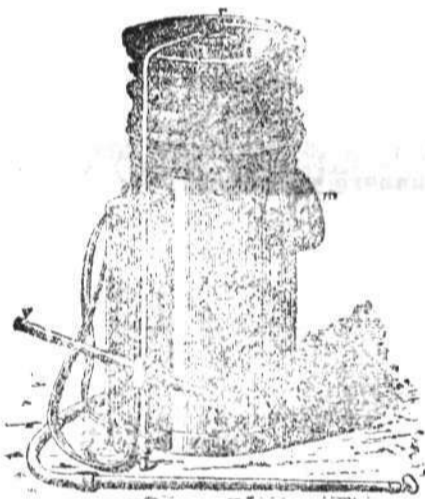
POZOR!

POZOR!

Stara kolesa

v dobrem in slabem stanu, kakor tudi posamezne dele kupuje po najvišjih cenah **KONRAD VAJDA**, PTUJ, Vošnjakova ulica 11 poleg Narodnega doma.

Za vinogradnike!

Brizgalke

za peronosporo popravi po ceni klepar **A. Majcen**, Ptuj, Hrvatski trg 1. Tam se dobivajo tudi nove brizgalke.

Stavbna družba TREO & DRUGI

stavbno podjetje Ptuj

se priporoča slov. občinstvu za vsa v stavbeno stroko spadajoča dela.

Pisarna: Dravska ulica I.

Pozor! Nizke cene! Pozor!

Naročila točno izvršena.

Ustanovila se je pri Sv. Barbari v Halozah **„PLETARSKA DELAVNICA“**

katera izvršuje sledeče pletenine:

velike in male potovalne kovčke, razno pleteno pohižje, mizice za cvetlice in ročna dela, košare in sedeže za vozove, gospodarske jerbaze, košare za pošiljanje sadja itd. Za obilna naročila se priporoča slav. občinstvu

Marija Petrovič, plet. mojstrinja

SV. BARBARA V HALOZAH.

Več tisoč cepljenih trt

Trte različne sorte, cepljene na R. P., tudi korenjaki na R. P. in bela šmarnica korenine. Cepljene trte prve vrste komad 4 K, korenjaki komad 2 K in šmarnica komad 1.50 K proda **FRANC HORVAT**, trsnicar in posestnik, **Mostje, p. Juršinec**.

Gonilni jermeni =

za stroje iz Ia usnja, v širini 40—200 mm v zalogi pri **Ivanu Kravosu**, sedlarju v Mariboru.

Ključavničarski vajenec

zdrav in močen, z dobrimi šolskimi spričevali, se sprejme pri mojstru **Stanislav Schmid**, Strass, Stmk. Prehrana in stanovanje istotam.

Poljedelske stroje

vseh vrst kakor: domače, snažilne, sadne, mline, trijere, stroje za luščenje koruze, repo- in krmoreznice, črepalnice, peči, decimalne tehtnice, pluge, brane in druge stroje dobavlja takoj

Stanislaus Schmid, Strass, Stmk.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavnica in rezerve okroglo 95,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Prometno mesto državne razredne loterije.

PODRUŽNICE v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite. Izvršuje vse bančne transakcije.